

Чи може роботодавець відмовити працівниці у наданні соціальної відпустки, як матері двох неповнолітніх дітей у період дії воєнного стану?

Згідно зі ст.19 Закону України «Про відпустки» одному з батьків, які мають двох або більше дітей віком до 15 років, або дитину з інвалідністю, або які усиновили дитину, матері (батьку) особи з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи, одинокій матері, батьку дитини або особи з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи, який виховує їх без матері (у тому числі у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), а також особі, яка взяла під опіку дитину або особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи, чи одному із прийомних батьків надається щорічно додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів (стаття 73 Кодексу законів про працю України).

Щоб отримати відпустку працівниця має надати довідку з місця роботи батька дітей, яка б підтверджувала, що йому така відпустка не надавалася, або витяг з трудової книжки, якщо він не працює.

Рішення про надання соціальної відпустки приймає роботодавець.

24 березня 2022 року набрав чинності Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX (далі-Закон №2136). Цей Закон визначає особливості трудових відносин працівників усіх підприємств, установ, організацій в Україні незалежно від форми власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами, у період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України "Про правовий режим воєнного стану". На період дії воєнного стану вводяться обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина відповідно до статей 43, 44 Конституції України.

Норми законодавства про працю, які суперечать положенням цього Закону, на період дії воєнного стану не застосовуються, ті, які не суперечать - можуть і мають застосовуватися.

Законом №2136 встановлено, що у період дії воєнного стану щорічна основна оплачувана відпустка надається працівникам тривалістю 24 календарні дні.

Тривалість щорічних основних відпусток певним категоріям працівників визначена ст. 6 Закону України «Про відпустки».

Згідно п. 4 частини першої ст.4 Закону України «Про відпустки» додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину - особу з інвалідністю з дитинства підгрупи А І групи (стаття 19 цього Закону) відноситься до соціальних відпусток, а не до щорічних.

Відповідно до частини другої ст. 12 Закону №2136 у період дії воєнного стану роботодавець може відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку вагітністю та пологами та відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури.

Отже, якщо працівниця не залучена до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури, то роботодавець не може відмовити їй у наданні соціальної відпустки, так як Закон №2136 не встановлює жодних обмежень щодо надання іншого виду відпусток (щорічних додаткових, у зв'язку з навчанням, працівникам постраждалим в результаті аварії на ЧАЕС, соціальних тощо).

Правовий інспектор праці
Галина ПРОСЯНИК
24.06.2022